

nieuws uit België

Dassen-Inventarisatie in België

Regelmatig wordt er, zowel door jagers als door natuurbeschermers, gevraagd naar meer wetenschappelijk onderzoek. Deze inventarisatie kan wel als taak het begin of het aanwakkeren van zo'n toekomstig onderzoek zijn, maar haar voornaamste doelstelling zal het beschermen van dit dier zijn.

Doel:

Het doel van deze inventarisatie is een beeld te verkrijgen van onze actuele dassenstand. Hierdoor zou het mogelijk zijn om z'n achteruitgang aan te tonen, want afgaande op de weinige gegevens die ons nu ter beschikking staan, is er op veel plaatsen sprake van een alarmerende achteruitgang. Door deze inventarisatie zouden eventueel noodzakelijke beheersmaatregelen kunnen uitgewerkt worden, en ook zullen de waarnemingen kunnen bijdragen tot de kennis van de levenswijze van dit unieke dier.

Methode:

Aan iedereen die één of meermalen reeds in contact gekomen is met de Das, wordt vriendelijk gevraagd om zijn belevenissen door te sturen.

Hierdoor zullen hopelijk vooral amateurbiologen, jagers en jachttopzieners bereid zijn nog veel ontbrekende informatie te verstrekken!

Medewerking gevraagd:

Kortom, om een zo volledig mogelijk overzicht van de dassenstand te verkrijgen willen wij een beroep doen op ieders medewerking om gegevens te verstrekken over:

- de ligging en bewoning van dassenburchten.
- plaats en datum van de waargenomen Das(sen).
- plaats en datum en vermoedelijke oorzaak van doodgevonden Dassen.
- gegevens uit literatuurbronnen.

Wij, de dassenwerkgroep, zullen dan zoveel mogelijk gegevens gaan controleren, nadat een onderscheid zal gemaakt zijn tussen bewoonde en niet-bewoonde burchten.

Opmerking:

Oude tot zelfs historische gegevens of verhalen zijn ook nog zeer welkom!

Een ieder die gegevens wil verstrekken of nadere inlichtingen wenst kan contact opnemen met onderstaand adres.

■ Alexander Lefevre, Meilaan 200, 1200 Brussel, tel. 02-771.12.23.

In 1982 geen vergassing van Vossen in België

De Diergeneeskundige Dienst van het Ministerie van Landbouw heeft beslist dit jaar niet tot de vergassing van vossenburchten over te gaan. Deze maatregel wordt in België reeds jarenlang aangewend ter bestrijding van de hondsdoelheid beneden de lijn Samber-Maas.

De beslissing kwam niet geheel onverwachts. Er bestond immers dienaangaande heel wat interne onenigheid op het ministerie. Daarenboven werd door de 'Nationale Campagne Bescherming Roofdieren' (afdeling Wallonië) heel wat druk uitgeoefend op de overheid.

Over de ondoeltreffendheid van vergassing ter bestrijding van het rabiësvirus twifelen velen al lang niet meer. Bepaalde landen stopten dan ook reeds enkele jaren terug met deze verdelgingsmethode. In België bleef tot op heden alles bij het oude. Recent wetenschappelijk onderzoek wees immers uit dat niet de Vossen, doch kleine knaagdieren - voornamelijk Woelmuizen - als de voornaamste overdragers van de hondsdoelheid moeten worden aanzien. Dit argument kwam reeds in één van onze vorige nummers ter sprake. Wanneer men weet dat één Vos jaarlijks zo'n 6.000 à 10.000 muizen consumeert, dan begrijpt men al vlug welke gevolgen het verdelgen van Vossen kan hebben.

Bovendien bestaan er voldoende alternatieve methoden, zoals een orale vaccinatie van Vossen ter bestrijding van de hondsdoelheid. De 'Nationale Campagne Bescherming Roofdieren' dringt er thans op aan dat de oorspronkelijk voor de vergassing bestemde financiële middelen zullen worden besteed aan de alternatieve technieken.

Al bij al is dit een verheugend feit. Grootste slachtoffer van de vergassingsacties was niet de Vos, doch de Das - in België een door de Jachtwet beschermde en met uirroeïng bedreigde roofdiersoort. Door zijn gedrag kon men er vrijwel steds van op aan, dat bij de

komst van de vergassingsploeg, zich de Das ging verschuilen in zijn burcht. De Vos daarentegen weet vaak onopvallend te ontkomen. Sommigen zien in de beslissing van het ministerie een strategische zet. Hondsdolheid kent immers een vierjarige cyclus die bestaat uit een periode van hoge sterfte gevolgd door een inzakking van de vossenpopulatie, waarna deze zich dan weer geleidelijk herstelt tot een nieuwe cyclus. Momenteel staan wij aan het begin van een dergelijke cyclus zodat wij dit jaar een hoog aantal rabiësgevallen mogen verwachten. De mogelijkheid is niet uitgesloten dat men dit als argument gaat gebruiken om aan te tonen tot wat het stopzetten van de vergassing kan leiden. Waarschijnlijk nog dit jaar zal een rondetafelgesprek plaatsvinden waaraan ook de NCBR deelneemt. Laten wij hopen dat dit gesprek de nodige vruchten zal afwerpen en wij voorgoed een punt achter de verdelging van de Vos kunnen zetten.

Parlementaire vraag inzake hondsdoelheid in Vlaanderen

In een parlementaire vraag gericht aan de minister voor natuurbehoud Akkermans, reageerde kamerlid Daems tegen het uitzetten van uit Frankrijk ingevoerde Dassen door de natuurorganisatie 'Het Vossenhol' uit Bierbeek. Teneinde in het Meerdaalwoud een nieuwe dassenpopulatie op te bouwen. Daems ziet in deze 'onoverwogen invoer' een gevaar voor hondsdoelheid. Wat het kamerlid niet scheen te weten, was dat de Dassen vooraf werden ingeënt tegen rabiës.

In een vraag gericht aan de minister wijst hij op het gevaar voor hondsdoelheid door een te hoge vossenstand, daarbij doelend op het Meerdaalwoud waarover we het reeds in ons vorig nummer hadden. De Vossen worden er sinds enige tijd niet bejaagd, waardoor zich een normale populatie kan ontwikkelen. Dit viel vooral bij de Brabantse Jagersvereniging in slechte aarde. Bovengenoemde vragen gingen dan ook van hen uit. De bedoeling is dat zij binnen de kortst mogelijke tijd tot de bestrijding van de Vos kunnen overgaan. Daems vreest dat zo de hondsdoelheid ook wel eens in Vlaanderen zou kunnen uitbreken.

In het antwoord van het Bestuur van Waters & Bossen terzake wijst men er op dat in Vlaanderen nooit gevallen van rabiës werden vastgesteld hoogstens een enkele maal, wanneer bijvoorbeeld een besmet rund, uit Wallonië naar Vlaanderen werd verhandeld.

In de vijftienjarige ervaring van de dienst werd vastgesteld dat hondsdoelheid zich niet ontwikkelt in sterk bevolkte gebieden of zo-

nes met intensieve landbouw. Behalve door een ongelukkig ingrijpen van de mens is het gevaar voor rabiës in Vlaanderen zeer gering.

Project 'Laat ons leven'

De laatste maanden werd vanuit invloedrijke jagerskringen zware druk uitgeoefend op de nu verantwoordelijke minister van natuurbehoud, P. Akkermans, om onze natuurvriendelijke jachtwetgeving weer te niet te doen.

Hiermee dreigt men de klok tien jaar terug te draaien.

Onder impuls van het 'Coördinatie Comité Bescherming Vogels' kwam in samenwerking met alle Vlaamse natuurbeschermingsorganisaties een actie op gang die de naam 'Laat ons leven' meekreeg. Het is een kaartenactie gericht aan de voorzitter van de politiek verantwoordelijke formatie in Vlaanderen. Niet minder dan 60.000 kaarten werden verspreid, waarvan het grootste deel hun bestemming bereikten.

Het was eens te meer nodig dat natuurminnend Vlaanderen zijn stem openlijk en kortdaat liet horen tegen de hoge jagersinvloeden achter de schermen.

De actie werd gesteund door een aantal vooranstaande universitaire hoogleraren en Vlaamse kunstenaars. De resultaten zijn bevredigend. Het ziet er naar uit dat de kleine jagerselite zich ditmaal zal moeten richten naar de natuurbeschermende meerderheid. Laten wij hopen dat ons voorbeeld ook in het Waalse gewest en in de overige landen zal worden opgevolgd.

Inventarisatie van de Belgische zoogdieren

Over de verspreiding van zoogdieren is in België zo goed als niets bekend. Vele initiatieven bleven beperkt tot plaatselijke natuurgebieden. De overheidsdiensten bleken onbekwaam te zijn dergelijk onderzoek op een verantwoorde manier door te voeren. Weliswaar werd in september 1981 door het Bestuur van Waters & Bossen een onderzoek naar de verspreiding van een aantal 'schadelijke' soorten -waaronder tevens de inheemse roofdieren vallen- gedaan; de gegevens hiervan berusten evenwel vaak op veronderstellingen, zodat aan de betrouwbaarheid getwijfeld kan worden.

In Wallonië is men binnenkort klaar met een inventarisatie van de meest bedreigde soorten, een onderzoek dat door de Rijksuniversiteit Luik werd uitgevoerd. In Vlaanderen is het voornamelijk de Nationale Zoogdieren-

werkgroep, die tot een betrouwbare verspreidingsatlas voor de Belgische zoogdieren wenst te komen. Eind dit jaar verwachten wij de publicatie van de gegevens van de provincie Oost-Vlaanderen. De andere provincies volgen binnen de twee daaropvolgende jaren. Ook de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren werkt momenteel aan een uitgebreide inventarisatie van de roofdieren in Vlaanderen, dit met het oog op de uitwerking van een aantal concrete beschermingsmaatregelen.

Is de Otter in België uitgestorven?

Uitgaande van deze vraagstelling is de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren in samenwerking met een aantal natuurverenigingen en universitaire instellingen een onderzoek gestart naar de verspreiding van de roofdieren -Wezel, Hermelijn, Bunzing, Vos, Das, Boommarter, Steenmarter en Otter- in Vlaanderen.

Bijzondere aandacht wordt hierbij besteed aan de Otter (*Lutra lutra*) - ons meest bedreigde roofdier.

De noodzaak van dergelijk onderzoek wordt beklemtoond door het vermoeden van een aantal zoogdierspecialisten dat deze soort in Vlaanderen uitgestorven is.

In Wallonië werd hun aantal op een drietal paren geschat. Wij willen hier dan ook een dringend beroep doen tot alle personen, die over oude of recente gegevens van de Otter in België beschikken of die willen meehelpen aan de uitvoering van dit inventarisatieproject. Ook verspreidingsgegevens van de andere inheemse roofdieren zijn van harte welkom. De resultaten van dit onderzoek zullen gebruikt worden voor de uitwerking van een aantal beschermingsprojecten, die moeten voorkomen dat de soort volledig uitsterft.

Geïnteresseerden kunnen steeds contact opnemen met de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren (NCBR), postbus 10, B., 9740 Gavere, België, tel. 091 - 85 43 67.

Historische gegevens uitroeiing Otter in België

In 'De Wielewaal' 48 : 293-296 verscheen een interessant artikel met enkele historische gegevens over de uitroeiing en de verspreiding van de Otter in België. In een tabel worden in totaal 2074 Otters vermeld, waarvan aangetekend is dat ze tussen 1889 en 1895 werden gedood in België. Het grootste aantal werd in de provincies Limburg en Luxemburg bemachtigd. In het jachtseizoen 1976-77 werd

voor het eerst in België de jacht op de Otter niet meer geopend. Ongetwijfeld kwam deze maatregel rijkelijk te laat. De auteur twijfelt er ernstig aan of er thans in België nog Otters in het wild voorkomen.

Jan Desmet (1982): Enkele historische gegevens over de uitroeiing en verspreiding van de Otter *Lutra lutra* in België. De Wielewaal 48 : 293-296. Adres auteur: Vijverhoflaan 11, 8200 Brugge 2.